

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**ДО
Г-ЖА СТЕФКА СТОЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА
КОМИСИЯ**

**ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА
КОМИСИЯ**

ОТВОРЕНО ПИСМО

ОТ ОМБУДСМАНА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СТОЕВА,
УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ЦЕНТРАЛНАТА ИЗБИРАТЕЛНА
КОМИСИЯ,**

С Указ № 163 от 10 юли 2019 г. президентът на Република България насрочи избори за общински съветници и за кметове на 27 октомври 2019 г.

Известно е, че датата на издаване на указа е и датата за насрочване на изборите и от този момент Централната изборителна комисия (ЦИК) е в активен изборен период.

Независимо, че е внесен законопроект за изменение на Изборния кодекс, докато той не бъде приет и влезе в сила, ЦИК е длъжна да започне

подготовката за произвеждането на изборите, включително по отношение на машинното гласуване.

Видно от информацията, публикувана на интернет страницата на ЦИК обаче, активен процес няма.

От 10 юли 2019 г. започнаха да текат сроковете, предвидени в Изборния кодекс, включително по отношение на машинното гласуване. До днес, 23 юли 2019 г., ЦИК е приела само хронограмата за изборите, от която е видно, че активната работа на комисията ще започне отново към 60-я ден преди изборите.

До момента ЦИК не е спазила нито един срок, свързан с насрочването на изборите.

Съгласно чл. 214, ал. 1 от Изборния кодекс ЦИК трябваше до 17 юли да открие сайт на интернет страницата си за предоставяне на информация при машинно гласуване. Този срок вече изтече, а такъв сайт не е открит, липсва и в хронограмата.

До 22 юли ЦИК на основание § 39, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Изборния кодекс (ДВ, бр. 21 от 2019 г.) трябваше да определи броя на избирателните секции за машинното гласуване, включително критериите, на които да отговарят, но това не е направено, като такъв срок даже няма в приетата хронограма. Такова решение за наскоро проведените избори за членове на Европейския парламент ЦИК е взела на 7-я ден след насрочването на изборите, а за общите местни избори през 2015 г. решението е взето на 8-я ден. Условието и редът за машинното гласуване през 2015 г. са определени две седмици след насрочването на изборите, а сега с хронограмата приемането им е отложено до 14 август – повече от месец след насрочването на изборите. Машинното гласуване даже не се и обсъжда на заседанията на комисията, което показва, че не сроковете в Изборния кодекс не са проблем, каквито твърдения бяха многократно изложени от ЦИК, а липсата на каквото и да е желание за въвеждането му.

Все още не е взето и решение относно населените места, в които ще се произвеждат избори за кметове на кметства.

В нарушение на чл. 54, ал. 2 от Изборния кодекс на интернет страницата на ЦИК не се публикуват пълните стенографски протоколи в срок 24 часа от провеждането на съответното заседание.

В Анализа на изборите за членове на Европейския парламент от Република България, произведени на 26 май 2019 г., ЦИК сочи, че кратките

срокове са довели до проблемите, свързани с машинното гласуване. С издаването на указа на 10 юли 2019 г. на постоянно действащата ЦИК е осигурено достатъчно време от над три месеца да организира машинното гласуване, поради което недоумявам защо комисията не заседава редовно и не приема документите, свързани с изборите и с машинното гласуване.

От насрочването на изборите на 10 юли до днес – 23 юли, ЦИК е провела 5 заседания, на които се е занимавала предимно с административнонаказателна дейност и отваряне на запечатани помещения в общините за проведените избори за членове на Европейския парламент. От избирането й Централната избирателна комисия активно се занимава с битови проблеми на членове, като плащане от комисията на наем на жилища, или обществени поръчки за транспорт (таксиметрови услуги, самолетни билети), включително ползване на летен отпуск, но не и с разрешаването на същностните въпроси, свързани с машинното и електронното гласуване.

Освен по публикувания указ на президента за насрочване на изборите и приетата на 22-ри юли хронограма, от интернет страницата на ЦИК по нищо не личи, че предстоят общи местни избори, дефинирани неколкократно като „много трудни и сложни“.

Като обществен защитник следя с тревога и безпокойство законосъобразността на подготовката за произвеждане на местните избори, която би следвало да намери израз в спазване на предвидените в Изборния кодекс срокове, които са гаранция за демократичност и реализиране на принципа на правовата държава.

Очаквам Централната избирателна комисия да съобрази сроковете, предвидени в Изборния кодекс, да започне незабавно работа по машинното гласуване, както и останалите дейности по подготовката на изборите като по този начин, освен спазването на принципите на демократичната и правова държава, ще се закрепят и доверието на гражданите в изборния процес.

Не на последно място, бих искала да припомня, че пред Комисията стои и друг императивен срок в Изборния кодекс - ЦИК има задължение до края на месец юли 2019 г. да създаде постоянно действащо специализирано звено за техническо осигуряване и контрол на електронното гласуване, а до края на месец март 2020 г. да приеме пътната карта за произвеждането му. Факт е, че проектът на Държавна агенция „Електронно управление“ за дистанционното електронно гласуване имаше срок до 31.12.2018 за реализиране на системата, но всички замълчаха и никой не обясни защо не се работи по този проект и изобщо какво се случи с него, а той е на стойност 1,5 млн. лв. европейско

финансиране. Централната изборителна комисия като партньор в този проект носи отговорност за липсата на напредък. Изборният кодекс , след промените от началото на тази година, вече не обвързва провеждането на експериментално дистанционно електронно гласуване с неколкократно отлаганата електронната идентификация в личните карти, оправдание за нереализирането му. Напротив, приетите текстове дават широка възможност за провеждане на експерименти, опирайки се на различни способи за идентифициране на изборителите като електронен подпис или въз основа на данни съхранявани в информационните фондове за българските лични документи в т.ч. съвременни методи чрез лицево разпознаване и други подобни. Съгласно разпоредбите на Изборния кодекс Централната изборителна комисия има пълната свобода на действие да определи реда, по който идентифицирането ще се осъществява, както и по-общо реда за провеждане на електронно дистанционно гласуване.